

ΟΚΤΩΒΡ.—ΝΟΕΜΒΡ.
1961
Έτος Β' Άρ. φύλ.
17 — 18
Τιμή Δραχ. 1.50
Υπεύθ. Συντάκτης
Χαράλ. Λυσσαρίδης

ΤΟ ΒΗΜΑ

Γραφεία
Ευξείνου Λέσχης
Θεσσαλονίκης
Βενιζέλου 20
Τηλέφ. 77-315

ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΧΡΗΣΙΜΟΣ ΑΥΤΟΕΛΕΓΧΟΣ

Κατ' επανάληψιν έχουμε τονίσει δι' η' Εφημερίδας μας, ακολουθούσα εις πεποιθήσεως και εις καθήκοντος εθνικήν και πατριωτικήν γραμμήν, ήτις και παραμένει ανεξάρτητος πολιτικός και αδέσμευτος οικονομικός. Η μόνη, αλλά σοβαρωτάτη εξαίρεσις της, είναι αυτή που απορρέει εκ του βασιικού και πρωταρχικού σκοπού της εκδόσεώς της. Είναι δε ο βασιικός και πρωταρχικός ούτος σκοπός της εκδόσεώς της ή προβολή και υποστήριξις, απ' ενός των γενικών Ποντιακών ζητημάτων και ή καταβολή πάσης προσπάθειας δια την ανύψωσιν και προκοπήν των Ποντίων ως συνόλου και ως ατόμων εν τη κοινωνία και ή υποχρέωσις της απ' ετέρου να καταβάλη πάσαν φροντίδα και ενέργειαν δια την σύσφιξιν και την επέκτασιν των πνευματικών και ψυχικών δεσμών μεταξύ των άπανταχού Ποντίων.

Εκ της σκοπιιάς αυτής θεωρούμεν καθήκον μας δπως εκθέσωμεν ώρισμένας σκέψεις στηριζόμενας εις την πραγματικότητα και αποβλεπούσας εις το γενικότερον συμφέρον των συμπατριωτών μας.

Είναι διάχυτος ή αντίληψις ότι από της εποχής που καραβοισακισμένοι, ταλαιπωρημένοι αποδεκατισμένοι και έρεττα οικονομικώς και ψυχικώς ήλθαμε και εγκατασταθήκαμεν εις τα ιερά χώματα της έλευθερίας Πατρίδος, είμεθα έμεις οι Πόντιοι τον τελευταίον καιρόν διαρκώς παρηγορημένοι από την πολιτικήν και δημοσιαν ζωήν της Χώρας.

Ητο φυσικόν, τα εγκατασταθέντα εις την Ελλάδα πυνά κώματα των προσφύγων Ποντίων Έλληνας ύστερα από την μακραίωνα τουρκικήν δουλείαν, — αποτελούμενα άλλωστε από χήρας και ορφανά ως επί το πλείστον, — να μην είχαν κατά τα πρώτα έτη την δύναμιν ούτε την διάθεσιν, άλλ' ούτε και τον καιρόν να αναμειχθούν εις την δημοσιαν ζωήν. Η δευτέρα όμως γενιά θά έπρεπε να είχε λόβη ενεργόν μέρος και να έπαιζεν σοβαρόν ρόλον.

Συνέβη τελείως το αντίστροφον. Ένώ κατά τα πρώτα έτη και μέχρι του τελευταίου πολέμου ύπηρχον άρκετοι δημόσιοι άνδρες Πόντιοι καίχοντες επικαιρούς θέσεις, κατά την πρώτην δεκαετίαν μετά τον πόλεμον ούτε έμετρώντο εις τα δάνειλα της μιάς χειρός και κατά την τελευταίαν

δεκαετίαν εξέλιπον σχεδόν ολοσχερώς.

Εφθάσαμε έμεις οι Πόντιοι, οι άποτελούντες το έν έβδομον περίπου του όλου πληθυσμού, εις την θλίβεράν κατάστασιν να μην έχουμε από πολλών ετών ούτε ένα Γενικόν Γραμματέη ή Διευθυντήν ή Υπουργόν ή Υφυπουργόν Πόντιον, ούτε ένα Γενικόν Γραμματέη ή Διευθυντήν ή Υπουργόν Πόντιον, και μόνον ένα Νομάρχην εκ του συνόλου των πενήνηκοντα πέντε, κανένα Διευθυντήν Τραπεζής ή άλλου Οικονομικού Οργανισμού, κανένα Διευθυντήν ή Υποδιευθυντήν Κρατικού Ίδρυματος, κανένα Εισαγγελέα, κανένα Διευθυντήν Δημοσίου Γαιεσιου ή Όρκον. Εφορείας, κανένα Επισθεωρητήν Μέσης ή Στοιχειώδους Έκπαιδεύσεως, κανένα άκόμη Γυμνασιάρχην. Εις όλου; δε τους άλλους, τομείς της κρατικής μηχανής, της οικονομικής ζωής και της κοινωνικής ιεραρχίας άποτελούμεν τον τελευταίον τροχόν της αιμάξης. Ουδέμιαν σημασίαν δύναται να έχη το γεγονός ότι πολλίς εις έπισήμους συγκεκριώσεις και από έπίσημα χείρη έχομεν αναγνωρισθή ως ένα έκλεκτον στοιχείον του ελληνικού λαού, ως ένα στοιχείον δυναμικόν, εργατικόν, έντιμον, φιλοπρόδοον και δημοσυργικόν. Όλοι οι έπανοι και όλα τα έργαμάς χωρίς την έμπρακτον άναγνώρισιν, χωρίς την δικαστήν αξιολόγησιν και αξιοποίησιν, άποτελούν λόγους κενούς άν όχι καθαράς κολακείας ή ευτελή πολιτικά κτερίτια. Έμεις πάλιν, άρκούμεθα εις τους κενούς λόγους και ύπερηφανεύομεθα μάλιστα δι' αυτούς. Και ένώ βλέπομεν τους άλλους να αναρχίζονται εις όλας τας σημαντικές θέσεις, έμεις άρκούμεθα πάντοτε να παίζωμεν τον ρόλον του άπλου ούραγου και μάς καταλαμβάνει, ύσως ένα αίσθημα κατωτέροισ, χωρίς να είμεθα κατώτεροι ούδενός.

Δέν λέγομεν τα άνωτέρω διότι φθονούμε τους άλλους Έλληνας άδελφούς μας δια το προβάδισμα που έχουν έναντι ήμών, ούτε από αίσθημα μισαλλοδοξίας εξ αιτίας της μειονετικής θέσεώς μας έναντι των άλλων. Τα λέγομεν διότι θέλομεν να τονίσωμεν τους λόγους και τα αίτια αυτής της άδικίας εις βάρος μας. Και τα αίτια αυτά εδρίζονται άποκλειστικώς και μόνον εις ήμάς τους ίδιους. Θέλομεν έν άλλους λόγους να κάμωμεν ένα ελληνογενή αυτοέλεγχον και μίαν έποικοδομητικήν αυτοκριτικήν.

Πολλοί είναι οι λόγοι που συνετέλεσαν δια να φθάσωμεν εις την σημερινήν μας κατάστασιν. Πρώτα — πρώτα ή διαστατικότης και ο ραγιαδικός μας ένώπιον των άλλων, ένώ μεταξύ μας δέν άναγνωρίζομε κανένα ως αξιώτερον και ικανώτερον από την έαυτών μας. Κατόπιν ή έλλειψις πρακτικού πνεύματος και ή άγνοιά μας εις τα πολιτικά τεχνάσματα. Ύστερα το κακό; νοούμενον φιλότιμον και ή πολιτική άδιαλλαξία μας. Και το χειρότερον όλων ή έλλειψις αλληλεγγύης μεταξύ μας δεαν προδίκται να φθάσωμεν πρό των καλπών, δι' οιαδήποτε έλλογός. Ένώ εις όλου; τους άλλους, εις τοιαύτας περιπτώσεις πικρατηρείται έκδηλος ή αλληλεγγύη και ή υποστήριξις μεταξύ των, εις ήμάς άπεναντία; έμφιλοχωρεί ή διαμάχη και ή άσυνεννοησία κτ'ι πολλίς αι μικρότητες και οι φθόνοι. Η έλλειψις αυτής της αλληλεγγύης μαζί με τα άλλα έλαττώματά μας, συντελούσης και της κακής νοοτροπίας μας καθώς και της μοιρολατρίας μας, μάς έφεραν εις την ούραν ή; πολιτικήν ζωή; με συνέπειαν να ύστερούμεν σοβαρώτατα εις την έμπροσώπησιν μας.

Α τοτέλεσμα! Έλίχιστοι οι έκλεγέντες κατά τας τελευταίας εκλογάς Πόντιοι βουλευταί; — άποκρίσεσθε από κείνην άλλην φοράν. Εις τας μεγάλας μάχισα πύλεις, όπου αι ποινικαί ψήφοι ήσαν εις θέσιν να εκλέξουν δύο και τρεις βουλευταί, ούτε καν ύποψήφιοι Πόντιοι ύπήρχαν εις τους συνδυασμούς; αλλά άπολύστατα διότι έγνωρίζον οι καταρτίσταντες αυτοίς ότι έτσι ποτε είναι οι Πόντιοι δέν είναι δυνατοί αι ποινικαί ψήφοι να ένωθούν ελκόμεναι από τους Πόντιους ύποψηφίους. Μήπως δέν παρονοήσθη το φαινόμενον, εις Νομούς του Κράτους όπου ύπεριερεί το ποντιακόν στοιχείον κτ'ι όπου ύπήρχαν και Πόντιοι ύποψηφιοι, να μην εκλεγή; ούτε ένας;

Φταίμε λοιπόν έμεις δια τα χάλια μας. Φταίμε έμεις δια το ότι δέν μάς ύπολογίζει κανείς. Φταίμε έμεις διότι μένομεν πάντοτε όπισω από τους άλλους και δέν δύναται άριστοι Πόντιοι έπιστήμυνες να καταλάβουν τας άρμοζούσας εις αυτούς θέσεις τας οποίας καταλαμβάνουν τα πλέον άπιδανα πρόσωπα εκ πάσης γωνίας της ελληνικής Πατρίδος. Έμεις φταίμε δεαν

ψίχνωμε να εθρώμε εις τα διάφορα Ύπουργεία όχι Διευθυντήν αλλά ένα Εισηγητήν έστω Πόντιον, ένώ γνωρίζομεν καλύτερα την σημασίαν που έχει ο «Μπαρμπας στην Κορώνη».

Τις άνωτέρω διαπιστώσεις πιθανόν πολλοί να μην εθρουν εθελούσους, ούδεις όμως θά δύνηθη να άπισθηρήσθη τας περιεχομένας εις αυτάς άληθείας.

Είν θέλομεν να είμεθα ελληνογενείς προς τους έαυτούς μας και επιθυμούμεν την βελτίωσιν της θέσεώς μας, όφείλομεν μετά τον αυτοέλεγχον αυτόν και τα εξαγόμενα θλίβερά συμπεράσματα, να αλλάξωμεν νοοτροπίαν και τακτικήν. Πρέπει να άνοίξωμε τα μάτια μας, να δοθμε καθαρά την πραγματικότητα και να την άντιμετωπίσωμε με πνεύμα ρεαλιστικόν. Πρό παντός όμως είναι άνάγκη να άποκηρύσωμε και έμεις την πολυτιμον μεταξύ μας αλληλεγγύην.

Εάν το σύνθημα πρέπει να δοθί «έκ των άνω», από τους όλίγους που έχομεν βουλευταί; μας, από τους πολιτευομένους μας και από τα πολλά εύτυχώς Σωματεία μας. Πρέπει οι βουλευταί; μας και οι πολιτευομένοι; μας να παύσουν την μεταξύ των διαμάχην και να συνεργασθούν με ελληνογενείαν. Τα Σωματεία μας επίσης πρέπει να σταματήσουν τους άνταγωνισμούς των και να συνεργασθούν με άποφασιστικότητα και θάρρος προκειμένου να ύποδεικνύουν, να προβάλλουν και να ύποστηρίζουν τους πλέον αξίους και ικανούς Ποντίους εις την πολιτικήν κοινότητα, και όχι να καλόπιωνται όπισω από την δικαιολογίαν ότι οι καταστατικοί σκοποί των είναι έξοι προς την πολιτικήν δέν νομίζομεν άλλωστε ότι δύναται σήμερον να εκπληρωθή οιοσδήποτε σοβαρός καταστατικός σκοπός των Σωματείων μας άνευ της συμμετοχής πολιτικής δυνάμεως. Άλλά δια το σύνολον των Ποντίων πρέπει να περιβλήη με άγάπην, με εκτίμησιν και εμπιστοσύνην τους Ποντίους πάντοτε ύποψηφίους εις κάθε περίπτωση εκλογής.

Να παύσωμεν επι τέλους να είμεθα άφελείς και συνεχώς να ούρανοβατώμεν. Είναι καιρός πλέον να προσγειωθώμεν.

ΧΑΡΑΛ. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ

ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΜΑΣ

Του κ. Άγαθαγέλου Φωστηροπούλου

Ίερών είναι το καθήκον των ήλικιωμένων προς την νεότητα. Χωρίς κανένα άπολύτως ύπολογισμόν, χωρίς καμμίαν φιλοδοξίαν πολλοί άφανείς ήλικιωμένοι αίσθάνονται αυθόρμητον ύποχρέωσιν, να ύποδείξουν εις τους νέους τα τρατά και τας άδυναμίας, που οι ίδιοι επέρασαν και να τους προφυλάξουν από τα δυσάρεστα επακόλουθα της άγνοίας και της άδιαφορίας. Είναι γνωστόν, ότι οι Έλληνες Άσκλησιάδαι της άρχαϊότητος, είχαν την βασικήν άρχήν: «ώφελείν, μη βλάπτειν». Αύτην την άρχήν επέπει να έχουν και οι νέοι Έλληνες εις την δόξιν των δια τα κοινά Δέν μάς έπιτρέπεται να προξενώμε βλάβην εις το έθνικόν σύνολον με τας προσωπικώς μας φιλοδοξίας.

Δέν μάς έπιτρέπεται να προξενώμε τους προσωπικούς μας ύτολογισμούς ύπεράνω του κοινού συμφέροντος. Όταν ή ιστορία και ή πείρα των ήλικιωμένων φωνάζουν, ότι ή άντιζηλία, και ή φιλανταία έφεραν βλάβας και συμφοράς εις το Έθνος, πώς είναι δυνατόν

να άδιαφορούν οι νέοι δια αύτην την αλήθειαν; Πώς ήμπορούν να επιδιώκουν την προσωπικήν των διάκρισιν κατά την κοινωνικήν δράσιν, άντι να συνεργάζονται ελκρινώς με τους άλλους δια το κοινόν καλόν; Έδώ θά φανή ο Ισχυρός και αχαιτή του κλοού νέου, να ιχάται την τυφλά, ο, τι κάμνει ο ένας και ο άλλος, αλλά ν' άκολουθή μόνον την έπιταγήν του καθήκοντος.

Πολύ αξιόπαινα ή εφημερίδες αυτής έφερον ως προμετωπίδα της την μη άνάμειν εις την πολιτικήν και πολύ ώραία έτόμισεν από τα πρώτα της βήματα την σημασίαν των ιδανικών δια τους νέους. Και τα ιδανικά αυτά τα άκατάλυτα και άπαράσλευτα είναι ή Χριστιανισμός, ή Πατριολογία και ή οίκογένεια.

Χωρίς την άγάπην και την αλληλεγγύην της Χριστιανικής θρησκείας ο νέος; νατανά εις το ρητορικόν μίος, εις την ευπάθειαν και τον άλαζωνικόν έγωισμόν.

Χωρίς την φιλοπατριαν πασαύρεται από τα δελεάσματα

που ύποκρίνουν το βάθρον του Έθνους; και οδηγούν εις το έλίπεδον της εουλικής άγέλης.

Χωρίς την πίστιν και τον σεβασμόν προς την οικογενειακήν έστίαν, ο νέος δέν ήμπορει να εθρή την γαλήνην και την χαράν της ζωής.

Φροντίστε, άγαθητοι νέοι, να σχηματίσετε οικογενειακήν φωλιά, όσον το δυνατόν έχαιρότερον με άμοιβήν εκτίμησιν και άγάπην, με την πεποίθησιν, ότι ο γάμος είναι ίερός θεσιός και όμι κερδοσκοπική έπιχείρησις. Και όταν συνδέσετε την ζωήν σας με άξιοπρεπή σύντροφον, να της χαρίσετε όλη σας την καρδια και την άφροσύνην, διότι χωρίς αυτήν είναι αδύνατον να εύτυχήσετε. Όταν μάλιστα φέρετε στον κόσμο άδωκί πλάσματα, άγγελούδια γυρσας, ποτέ να μη πικραίνετε την μητέρα των παιδιών σας και να άσεβήτε στα στέφανα, που σας εδλόγησεν ο Θεός. Καμμία άλλη γυναίκα δέν είναι καλύτερη από την ιδική σας, όταν

σας είναι άφοκωμένη και άξιοπρεπή. Όταν ώριμναιά άλλο πλασματά μένουν τιστά στο ταίρι των και άφροσύνονται εις την συντήρησιν των μικρών τους, πώς έπιτρέπεται εις των λογικόν και πολιτισμένον άνθρώπων, να φανή κατώτερος από αυτά;

Η ΝΕΩΤΕΡΗ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΓΕΝΙΑ

(Άφιερώνεται στα παιδιά του Π.Κ.Ο.Α. και του Βόλου)

Του κ. Νικ. Σωματαρίδου

Είνα αληθινό, πώς ή Ποντιακή ακογένεια παρουσιάζει μια μοναδική δραστηριότητα μέσα στα πλαίσια της Πανελληνικής Κοινωνίας. Μία καταρκτική άνεση, όπου άπαρχουν Πόντιοι, «Ο ΠΟΝΤΟΣ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΖΗΣΗ ΚΑΙ ΟΑ ΖΗΣΗ». Είναι μια προφητεία θαλαμένη απ' την άκράτη όρη ένός δολόφρου γένους. Και το ποντιακό γένος δέν άσπύσθη στις προφητείες του. Έξηρούμαστε!

Είχαν περάσει πολλά χρόνια απ' τη μέρα, που τουρκοφε, ως ποίμε, και το τελευταίο κομμάτι του Έλληνισμού, ή Ατοκροτορία της Τραπεζούντας το 1461. Ο Έλληνισμός και ή Ελλάδα έξεχάσαν απ' την Εύρώπη, και οι άνασώμενοι μοιρολογούσαν τον άγρίστο γαυό της Φυλής μας. Τότε άκριώς άντήχη ή μεγάλη αλήθεια θαλαμένη απ' το προφητικό στόμα του ποντιακού λαού, «Η Ρωμανία άν πέρασεν

— άνθει και φέρε κ' άλλο, άντίθετα προς την παγκόσμια πίστη, πώς «Η Ρωμανία έπερασεν, ή Ρωμανία έζάθεν»! Η Ρωμανία όηλαδή το έλευθερο Έλληνικό Κράτος, ο Έλληνισμός! Και πρώτα! Ο Πόντος, ή παλαιά Ρωμανία, άνθισε κ' έφερε κ' άλλο στα ιερά χώματα της μαρτυρικής Μακεδονίας μας, της Θράκης μας, του Παρθενάμας, κ' άς έπερασεν κ' έζάθεν στα «ΑΓΙΑ ΧΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΓΩΝΙΑΣ»!

Κι ή προφητεία έλεγάρωθη: «Αν από 1821, άν όχι από το 1461 άκόμη οι άνασώμενοι του Έλληνισμού άνερεθόνταν την άνάστασιν της Βυζαντινής οικονομικής Ατοκροτορίας. Ο Πόντια πώς λυός άμφέβαλλε. Η άμοιβολία του αυτή άργότερα έγινε πίστη. Πίστηφειδήλαδη, πώς δέν θά μισορήν να έναογίτη ένα νέο ποντιακό Έλληνικό Κράτος μέσα στον μανιασμένο ώκεανό της Τουρκίας! Πίστηψε στην άνταλλαγή των πληθυσμών, στην έπιστογή της πανάρχαιας Άργούς Μάταια οι άνασώμενοι τον έχλευσαν. Ο Ποντιακός λαός μοιρολογούσε προφητικά, «Τά Έκκλησιας θά γίνονταν Τσαμια και τα Τσαμια Έκκλησιας!»

Αυτό και έγινε όλοκληρωτικά μετά τη μακρασιατική μας τραγωδία!

Και τώρα ή τρίτη προφητεία. Θά έπίση ο Πόντος μετά την καινοτομία θάάστηση και άνθήσθη του;

«Ποντιακός Λέσχης» ποντιακό σύλλογος, «Ποντιακός ένόστος», «Ποντιακά σωματεία», ποντιακό θάσος, «Ποντιακά καλλιτεχνικά συγκροτήματα», «Ποντιακός άδελφότητες», «Μέριμνες», «Πόντιος εκ Ρωσίας», «Παναγιές», «Ποντιακά περιουδικά», «Ποντιακά έντυπα», ποντιακά βιβλία, «Ποντιακός έφημερίδες» και κάτι πιο μεγάλο, «Παμποντιακό Συνέδριο»! Οίονοι πολλοί και άριστοι! Κονάνα ο' άντά και μια Ποντιακή Θεομάταια το «Παμποντιακό Θεσηδάλ»!

Όμως ένώ φοβάμαι! Βέβαια τιμή ο' όλες τη παραπάνω προσπάθειες! Έχαρατίες στις κρατικές διευθύνσεις, που ά νυγνίζοσαν τον ποντιακό παράγοντα! Έχαρατίες και στην Άκαθμία Αθηνών!

Όμως αυτό είναι ή αρχή, ή βάση. Για τους αισιόδοξους το μισό. Δέν είναι το πάν! Δέν είναι μόνο το θέμα, πώς ή ποντιακή ιστορία είναι άγνωστη στη μέση και στοιχειώδη εκπαίδευση, πώς ούτε ένας χορός ποντιακός διδάσκει στα σχολεία και στα γυμνάσια μας, πώς γίνεται λόγος για Άμαζόνες, για Μιθριδάτες, για Στραβόνες και Μεταξάδες εις την δηη Σελίδα. (Συνέχεια εις την δηη Σελίδα).

ΤΟ "ΒΗΜΑ,"
ΤΗΣ ΕΥΕΞΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΝΤΙΑΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

1) Έσωτερικού
Έτησια 30 δρχ.
Εξαμηνιαία 15
Δήμων, Κοινοτήτων, Οργα-
νισμών, Σωματείων κτλ.
Έτησια 100
Εξαμηνιαία 50

2) Έξωτερικού
Έτησια 200 δολ.
Εξαμηνιαία 100

Υπεύθυνος Συντάξας
Χαράλαμπος Λυσαρίδης
Πλατεία Διοικήτηριου 3

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
Άγγελος Σούλας
Αλεξανδρείας 58

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΣΑΝΤΑΣ ΚΑΙ Η ΕΞΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ

Του κ. ΣΤΑΘΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ (Καστανιά—Βερούας)

(Συνέχεια* εκ του προηγούμενου)

Το Χουνούζι ήταν αρμενική κωμόπολη, στοθμύς κορσωνίων και έδρα στρατού. Μετά την αρμενική σφαγή μερικοί Κορδοί μετέβησαν οικειοποιήθησαν την άπεραντη έκτασή του, και με διοικητικούς την καλλιέργησαν δυο μορφοί, η έστρεψαν κοπάδια πρόβατα.

Πριν από τους Σανταίους είχαν εκποισθή στο Χουνούζι 150 περίπου Έλληνες από την Τραπεζούντα και την περιφέρεια. Πολλοί από αυτούς άνοιξαν κατοικήσιμα: εστιατόρια παντοπωλεία, καφενεία, κρεοπωλεία, άκομα και 3 χρυσουχοίτα.

Κατά τη διήγηση του Έδρ. Χειμωνίδη όταν έφθασαν στο Χουνούζι τα γυναίκοπαίδια των Σανταίων, τοποθετήθησαν σ' ένα μεγάλο οικήμα—χάνι που τότε επεσκύαζαν. Κατόιν ακόρ-
πιασαν σε διάφορα άλλα οικήματα και στο σχολείο. Ένα δωμάτιο χρησιμοποιούσαν για έκκλησία, διότι μαζί τους ήταν ο Παπα—Άναστάσιος Καλαϊ-

τρίτης, ο Παπαθεόδωρος Δραπανίδης και ο γιος του Παπα—
Άναστάσιος Μερικί από τους Σανταίους προσελήφθησαν από Έλληνικά καταστήματα. Άλλοι δούλευαν ως εργάτες στην οικοδομή οικημάτων και άλλοι στα χωράφια, διότι οι Κορδοί σι-
ζήτημα τού σεβασμού της γυναίκας ήταν άμνητοι, και τέ-
λος μερικοί έκαμαν θελήματα στα κοινωτικά σπίατα. Με την πρωτοβουλία του Μισαήλ Μισοηλίδη και την συμπαράσταση του Οδοτάπητος του Δάμπου, και του Γαβριηλίου και γενικά όλων των Τραπεζουντιών, κά-
θε μέρα γινόταν διανομή σού-
πας από σπίατα με λίγο βούτυρο στους Σανταίους. Με την επι-
στασία δε του Οδοτάπητος του Δάμπου έγινε και κάποιο διο-
τυπώδες άπολυμαντήριο. Κατα-
σκεύαζαν δηλ. μία κάσσα μέσα στην οποία τοποθετούσαν τα ρούχα τους. Την κάσση αυτή τοποθετούσαν επάνω σ' ένα κω-
ζάνι που έβραζε και έτσι άπο-
λυμαίνονταν. Έτσι το κωζάνι (της φείρας) περιορίστηκε ο-

σθητότητα. Άλλα και ιδιαίτε-
ρος πολλοί Τραπεζουντιοί βο-
ήθησαν τους Σανταίους με
ζήτημο ή ζήλο που τους έ-
στειλαν από τα σπίατα τους
έτσι η φθορά των Σανταίων
ήταν 160 ψυχές. Ο καιμακά-
μης (έπαρχος) ως Νεότουρκος
βλέποντας ότι οι μόν Τραπε-
ζουντιοί εργάζονταν και προ-
δεδαν, οι δε Σανταίοι δεν είχαν
τη φθορά που περίμενε, η πε-
τή δικαιολογία ότι έρχεται
στρατός να μείνει στο Χουνούζι,
θέλησε να τους σκορπίσει. Έ-
στειλε μάλιστα και την πρώτη
άποστολή στο Μούσι. Τότε οι
Τραπεζουντιοί τον φιλοδώρη-
σαν, και άλλους μόν 100 παγ-
κάντες, και άλλους δε 300
και όχι μόνο άνεκάλεσε τη δια-
ταγή, αλλά και την πρώτη άπο-
στολή που είχε πιά φθάσει στο
Μούσι διέταξε να επιστρέψη.

Άλλα και κατά την παλινο-
στοση οι Τραπεζουντιοί φάνη-
καν πολύ χρήσιμοι στους Σαν-
ταίους. Για την εκκόλιση
έξέλεση καταλαμβάνονταν
διαιρεθί σε δύο διαίδες την
κάθε μία συνώδεον και μερι-
κοί από αυτούς, Άντιο προπο-
ρευόμενοι άνοιγαν δρόμο στο
χάνι που άπάντησαν στο Κόρ-
ταγουν και άλλου. Κάποτε μά-
λαστα φιλοδώρησαν τους χωρο-
φύλακες που έκλειναν το δρό-
μο των γυναικοπαίδων για να
τους χαρίσουν «δοτάρια» η πε-
τοίτες ή δε, τι άλλο είχαν. Το
λεξιλόγιό μου εινε πολύ φτωχό
για να έκφραση την εγνωμο-
σύνη που τους χρωστούσε. «Α-
είναι εδλογημένο το όνομά τους.
Στα μνημόβουνα που κάνομε
για τους «άπαρχους» και μέχρι
των εσχάτων, υπό λιμού, λοι-
μού, πυρός, μαχίρας, έπιδρο-
μης άλλοφύλων κεκοιμημένων
γονών και αδελφών ημών»,
εδώμαστε και «άδερ άναπάν-
σεως των ψυχών των έργω ή λό-
γω προστατευσάντων αυτού».

Για να φθάσουν κατά την
επιστροφή οι Σανταίοι στο Έρ-
ζερούμ έπρεπε σ' ένα σημείο
να περάσουν τον Έδφράτη. Χει-
μώνας, ξεροβόρι και το νερό
ως τη μέση. Τότε ο έπι κεφα-
λής άειωσιτικός ειπε στο πλη-

θος δι, αν δυσκολεύονται να
περάσουν το ποτάμι μπορεί να
τους δδηγήση από άλλο δρόμο,
άλλα θα γίνει ανάγκη να πε-
ράσουν από βουνό, δυοι πολλή
συχνά γίνεται χιονοθύελλα, από
την οποία δεν γλυτώνει κανείς.
Προτίμησαν το βουνό, και το
πέρασαν εδνυχώς χωρίς δυστύ-
χημα. Μόνω κάποιος τρελλός
που άκοιλοθύοσε έλαθε, αλλά
κι' αυτόν οι χωροφύλακες τον
τράβηξαν χαμηλότερα δυοι τον
άφηκαν γιατι ψυχομαχούσε. «Η
δευτέρα άποστολή τον βρήκε
πεθαμένο κοντά στη γέφυρα
και τον σκέπασε με λίγο χόμα.
Έτσι έφθασαν στο Έρζερούμ
δυοι έμειναν μία μέρα για να
ξεκουραστούν αυτοί και να φύ-
γουν πρώτοι οι εκεί έξορστοι,
και την άλλη μέρα πήραν κι'
αυτοί το δρόμο προς την Τρα-
πεζούντα.

Και κατά την επιστροφή
είχαν έπιταχθί για τους γέ-
ρους και τα παιδιά, όχι πιά
κάβρα, αλλά έλκνηθα, διότι η
γη ήταν παγωμένη.
(Ακολουθεί: οι Σανταίοι στο
Έρζερούμ)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΛΑΪΚΗ ΜΟΥΣΑ
ΣΟΦΙΤΣΑ Μ' ΕΣ' Μ' ΕΒΓΑΙΝΗΣ

Του κ. Αναστάσιος Άναστασιάδου

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΝΤΟΝ

Του κ. Κων. Λαμτσίδου (Βερούας)

Είς τον σκλαβωμένον Πόντον η δράσις του κλήρου, η θρηστική και η έθνική, ήτο πολύπλευρος. Οι κληρικοί έφροντίζαν με κάθε τρόπο να προστατεύσουν το ποιμνίόν των, άκομη και με θυσίαν της ίδιας ζωής των. Ένα περιστατικόν το όποιον έλαβεν χώραν εις ένα αρμενόφωνον έλληνικόν χωρίον του Έρζιγκιν, το Χοχούς, άπιστευτον μόν άλλα γεγονός, μαρτυρεί την μεγάλην άποστολήν του κλήρου και την αυτοθυσίαν των κληρικών.

Κατά το έτος 1915 την εποχήν καθ' ην έμαίνετο ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, μετήχθη από τας φυλακάς Έρζερούμ εις τας φυλακάς του Κεμιά (Κεζάς του Χοχούς) κάποιος έθνογενής εκ Τραπεζούντας, Ιωάννης όνομαζόμενος, άγνωστος έπώνυμου, συγγενής του έν Τραπεζούντι μεγαλεμπόρου Χατζηπαρασκευά. Ο Χατζηπαρασκευάς μόλις έμαθε ότι ο συγγενής του μετήχθη και εδ-
ορίσεται εις τας φυλακάς του Κεμιά, διεμήνυσεν εις τον Παπα—Νικόλαον Παπαδόπουλον, ιερέα του Χοχούς, τον όποιον έ γνώριζε μόνον εξ άκοης, να φροντίση διά την τύχη του συγγενούς του, του όποιου η έξόντωσις διά της έξορίας από τόπου εις τόπον, από τας Τουρκικάς αρχάς, είχε άποφασισθί.

Ο Παπα—Νικόλαος όταν άνεγίνωσκε την έπιστολήν του κ. Χατζηπαρασκευά τόνον ενκινηθί από την περιπέτειαν του όμογενούς Ιωάννου, όποτε άμέσως συνέλαβε την τοιμηρόν ιδέαν της άπαγωγής του όμογενούς από τας φυλακάς του Κεμιά. Αφού κατάστρωσε το σχέδιο δράσεως, έλαβε μερικά μπουκάλια ρακής μαζί του, τα έβαλε κάτω από τα ράσα και πήγε κατ' εδθειαν εις το γραφείον του Καϊμακάμη ό όποιος ήταν φίλος του, η μάλλον φίλος του περιεχομένου της φυ-
άλης, επειδή του έπρομηθευε τακτικώς από αυτό, το όποιον δεν εδρισκε άλλοι λόγω αυστηράς άπαγορεύσεως της κεν-

τρικής Διοικήσεως. Μόλις τον είδε ο Καϊμακάμης έξορη πολύ και διέταξε τους υπάλληλους του να μην τον ενοχλήσουν. Αφού έστισε την φιάλη της ρακής έπόνω εις το γραφείον του, άρχισε να πίνει, όπως ο διαψασμένος εις την έρημον.

Όταν πλέον ο Παπα—Νικόλαος έκοιμεν κατάλληλον την στιγμήν να βάλη εις έέργειαν τον σκοπόν του, ειπε:

—Άκουσε Μπέν μου. Άντες τις ήμέρες έμεις οι Χριστιανοί γιορτάζομε την μεγάλη μας γιορτή, το Πάσχα. Δεν είναι κρίμα μπροστά στον Άλλήλ και στον προσήτη του Μωμέθ, που άνεγνώριζε τον Χριστόν μας και τον έσέβετε, όπως λέγει το ιερών Κοράνιον, να εδρίσκειται εις τας φυλακάς σ' αυτές τις χαρμόσυνες ήμέρες του Χριστιανισμού, φτωχός και ταλαιπωρημένος Χριστιανός, χωρίς να αισθανθί την ευλογίαν του Θεού και της Θεοσεβείας του;

—Δεν έννοω Παπα τι θέλεις να πής, του άπάντη ό Καϊμακάμης.

—Να, εις τας φυλακάς σας κρατείτε έναν Ρωμηόν διόματι Γιάννην, θά μου τον δώσετε να τον μεταφέρω εις το χωριό για να εκτελέσω και αυτός τα θρησκευτικά του καθήκοντα και ύστερα από τρεις ήμέρες θά σου τον φέρω να τον παραδώσω έγώ ό ίδιος.

—Έγέλαιε θορυβώδης ο Καϊμακάμης και έπιπέμισε τον Παπα εις φιλικόν τόνον. Ο Παπάς όμως δεν άπελιπέται και κατά την πορείαν της διασκεδάσεως των συχνά του ύπνεθυμιζέι την πρότασιν του, αλλά συγχρόνως δεν παραλείπει να του γελίζη το ποτήρι το όποιον άδειάζει έλληλοδιδόχως. Έν τέλει καρθωδώς να άποσπάση έγγραπον διαταγής του προς τον Διοικητήν των φυλακών, άπ' όπου παραλαμβάνει τον Γιάννην και τον μεταφέρει στο χωριό του, το Χοχούς.

Μετά τρεις ήμέρας παρουσιάζεται ο παπα—Νικόλαος εις τον Καϊμακάμη με περίλυπον

ΠΡΟΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πρός την Διεύθυνσιν του «ΒΗΜΑΤΟΣ» της Ε. Λ.

Είς το τελευταίον δημοσίευμα του κ. Έδστ. Άθανασιάδη διά την Σάνταν θίγεται η μνήμη προχόντων της Ίμερας με άνακριβή και άχαριστον διάδοσιν. Αρμόδιος διά την άποκατάστασιν της αληθείας επί του προκειμένου είναι ο κ. Εδριπίδης Φ. Χειμωνίδης, που εύρεθί τότε νεαρός μεταξυ των εκποισμένων Σανταίων. Είς διάλεξιν του από το βήμα της Εδρείνου Λέσχης διά την Σάνταν ένότισε την συμπόνια, που έδειξαν οι Ίμεραίοι πρόχοντες προς τους διερχομένους Σανταίους παρά την αστήρη άπαγόρευσιν των Τούρκων συνοδευόντων. Από την δευτέρα άποστολήν των εκποισμέ-

νων Σανταίων ο άειμνηστος διδάσκαλος Ι. Ίωσηφίδης έμεινε δυο ήμέρας εις την οικίαν μου εις την έννοριαν Λειβάδι της Ίμερας. Είς το Μοναστήρι της Ίμερας πολλάκις παρέμειναν έννοπιοι Σανταίοι. Μίαν φοράν μάλιστα δυο Ίμεραίοι πρόχοντες άπέκρουσαν μυστικά με κίνδυνον της ζωής των επί μίαν εβδομάδα ένόπλους Σανταίους εις την οικίαν του Γ. Εδδυβούλη, του όποιου άπεικόμασι διάτροπος έναντι σηματομαχίας. Αύτα πολύ σύντομα. Η ιστορία δεν γράφεται με άνακριβείς διαδόσεις άλλα από αυθεντικάς πηγάς.

Μετα τιμής
ΑΓΑΘ. ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

* Αί κυψέλαι αυτές εις τον Πόντον κατασκευάζοντο εκ παχίων κορμών δένδρων μήκους 1,20 μέτρων, εσχίζοντο και ελαφύετο το έσωτερικόν αυτών διά πελεκήματος, έλέγοντο δε επί των ήμερών μου «γουβάναι» και «γαβρόνες».

* Όταν οι άτακτοι έφθασαν εις Σάνταν συνήνησαν κορασίδα την όποιαν έξέλαβον ως την όραιότετην Σοφίτσαν.

* Η νέα διά να σωθί έπρόδοσε την Σοφίτσαν λέγουσα: «Σοφίτσα πέν τέηλιμ, Σοφίτσα γαβραντά τουρ» δηλ. έγώ δεν είμαι η Σοφίτσα, η Σοφίτσα είναι μέσα στην κυψέλη.

* Εκ της πλοκής του τραγούδιού μπορεί κανείς να παραδεχθί ότι ίσως δι' αυτήν έστρουργήθη το τραγούδι.

* Συμβολικώς οι άτακτοι ίππεις κατά την παράδοσιν άνεφρόντο ως άστρα, το έμβλημα της σημαίας των Τούρκων με το μισοφέγγαρο, ο άρχηγός δε αυτών συνθηματικώς άπεκαλείτο ο «φέγγον» (φεγγαρί).

* Έταν άστρον έξέβεν σήν Άνα-
τελήν
Σοφίτσαν μ' έξ μ' έβγαίνης και μη φαινέσαι
κι' έταν άλλο έφάνθεν σ' Όρ-
μανλή το χάν'
έλίπνε σε και τ' άστρα και μα-
ραίνεσαι.

* Έλίπνε και ο φέγγον, Σοφίτσα μ' χάνεσαι,
Σοφίτσα έξ μ' έβγαίνης και μη φαινέσαι
Ποιον εύχην σήν Παναγιάν και σ' Θεόν μετάνοιας
κάκια ν' έφτάγη τ' όμάμια τονν για να μη κλαίη η μάνασ'.

* Σοφίτσα μ' έξ μ' έβγαίνης και μη φαινέσαι
έλίπνε σε και τ' άστρα και μα-
ραίνεσαι.

Ο ΘΥΓΑΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ Μ.Α.Α ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΝΤΟΝ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΕΙΝ "ΑΟΙΚΟΝ,"

Του κ. Γ. Θ. Κανδηλάπτου—Κάνεως

Είς την ποντιακήν διάλεκτον άπαντώνται λέξεις και φράσεις ή άγίαη, η όμόνοια, και η τιμωτής ως βασικοί όροι διά την συνοχήν αυτής και επί πλέον έθελον ως ίερον καθήκον εις τα μέλη της οικογενείας την εδθεσίαν προς τον Θεόν, τον σεβασμόν προς τους μεγαλυτέρους και την άγάπην προς την εργασίαν. Κάθε τι ένόν προς τας άνωτέρω δόξασίας, έδθεωρείτο ως ένόν προς την οικογένειαν, ως ένόν προς τον «ο ι κ ο υ» και εξαγομηνόζετο με την λέξιν «α ο ι κ ο υ», παραγομένη από το σερπητικόν α και από την λέξιν ο ι κ ο υ, δηλαδή «ε κ τ ο ς τ ο υ ο ι κ ο υ».

Ταύτα κατά την ταπεινήν μου γνώσην. Έάν αυτη εδσταθί ή δει, τον λόγον έχουν άλλοι ειδικότεροι έμοι.

Ι. Π. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ—ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
Αιδάκης Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Διευθυντής Παθολογικής Κλινικής Κεντρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης
Έρμού 78 - Τηλ. 71-389

Είς την ποντιακήν διάλεκτον άπαντώνται λέξεις και φράσεις ή άγίαη, η όμόνοια, και η τιμωτής ως βασικοί όροι διά την συνοχήν αυτής και επί πλέον έθελον ως ίερον καθήκον εις τα μέλη της οικογενείας την εδθεσίαν προς τον Θεόν, τον σεβασμόν προς τους μεγαλυτέρους και την άγάπην προς την εργασίαν. Κάθε τι ένόν προς τας άνωτέρω δόξασίας, έδθεωρείτο ως ένόν προς την οικογένειαν, ως ένόν προς τον «ο ι κ ο υ» και εξαγομηνόζετο με την λέξιν «α ο ι κ ο υ», παραγομένη από το σερπητικόν α και από την λέξιν ο ι κ ο υ, δηλαδή «ε κ τ ο ς τ ο υ ο ι κ ο υ».

Ταύτα κατά την ταπεινήν μου γνώσην. Έάν αυτη εδσταθί ή δει, τον λόγον έχουν άλλοι ειδικότεροι έμοι.

Ι. Π. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ—ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
Αιδάκης Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Διευθυντής Παθολογικής Κλινικής Κεντρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης
Έρμού 78 - Τηλ. 71-389

Είς την ποντιακήν διάλεκτον άπαντώνται λέξεις και φράσεις ή άγίαη, η όμόνοια, και η τιμωτής ως βασικοί όροι διά την συνοχήν αυτής και επί πλέον έθελον ως ίερον καθήκον εις τα μέλη της οικογενείας την εδθεσίαν προς τον Θεόν, τον σεβασμόν προς τους μεγαλυτέρους και την άγάπην προς την εργασίαν. Κάθε τι ένόν προς τας άνωτέρω δόξασίας, έδθεωρείτο ως ένόν προς την οικογένειαν, ως ένόν προς τον «ο ι κ ο υ» και εξαγομηνόζετο με την λέξιν «α ο ι κ ο υ», παραγομένη από το σερπητικόν α και από την λέξιν ο ι κ ο υ, δηλαδή «ε κ τ ο ς τ ο υ ο ι κ ο υ».

Ταύτα κατά την ταπεινήν μου γνώσην. Έάν αυτη εδσταθί ή δει, τον λόγον έχουν άλλοι ειδικότεροι έμοι.

Ι. Π. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ—ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
Αιδάκης Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Διευθυντής Παθολογικής Κλινικής Κεντρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης
Έρμού 78 - Τηλ. 71-389

Ο ΘΥΓΑΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ Μ.Α.Α ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΝΤΟΝ

ΤΟΥ Κ. ΑΓΑΘΟΥ ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

δρανα. Αφού έποθετήσαν τα δπλα των πυρμαθόν, παρηκολούθησαν την θέλιαν λειτουργίαν και μετά την άπόλυσην έρχονταν διορθώνταν εις νηγόν των πεοόντων Μακεδονιάων και εργαζόθησαν τον δυνον τους. «Έλα σπαθί μου γλήγορα τη μέση μου να ζώσης», «Τόν άρχηγό μας τον Μελά το πρώτο παλληκάρι, «Φωνάζει ο Καλαϊβανος κ. ά. Οι όλλοι ζαντάρες που έμει-

ναν στην Κοθύμη παρέμειναν άπαθείς εις άλλη έννοριαν. Απ' την Κοθύμη οι έννοπιοί νέοι έπέδοσαν εις την συνεχόμενην Ίμεραν και εις την άγοράν της επάνελαβαν τας Ίλιές έκδηλώσεως.

Οι Πόντιοι, αν και άπομονωμένοι εις την ανατολικήν έσχατιάν του Έλληνισμού, έδειξαν ζωηρόν και έπιρκατον ένδιαφέρον εις όλους τους Έθνομικούς άγώνας. Κατά την εξέργειν

1921 οι Πόντιοι εισέβησαν γενναίαν εισρηγόν εις τον άγώνα, όταν δύο Φιλικοί, μετνηφισμένοι εις δεσβησίδες προσήλθον εις τους Έθνομιάστους Μητροπολίτη Άργυροπούλεως Σιλβερτρον και τον άρχιμικαλουργόν Ιρηγορότην. Είταν γνωστόν, ότι οι Υφηλάνται, οι Μυροβίται και οι Καραιζάδες ήταν Ποντιακής καταγωγής. Κιτά τον άτυχή πόλεμον του 1897 πολλοί Πόντιοι έλαβον

ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΠΟΛΛΑ ΕΨΑΛΛΑΦΑΝΕΝ...

Τοῦ Λάμπρονος
Ἐπειὸς τὸ Καλογενέτης εἶπεν ἐκεῖνα τὰ χρόνια καφε-
νειὸν σὸ χωρίον ἔμουν, ἀπέ-
σῃν πλατεῖαν.

Ἐπειὸς τὸ Καλογενέτης
ἔλεγε ἐκεῖνα τὰ χρόνια καφε-
νειὸν σὸ χωρίον ἔμουν, ἀπέ-
σῃν πλατεῖαν.

ΠΟΙΟΝ ΕΤΟΝ ΤΟ ΛΑΘΟΣ

Σ' ἔταν χωρίον τοῦ Πόντου,
ὃ ποπᾶς τοῦ χωρίου εἶπεν ἕναν
κουμπάρου ποῦ ἔταν ψαράς.

Τοῦ κ. Β. Παπαδοπούλου
«κουμπάρε δὸς με τὸ χέρο ἰσ',
κουμπάρε δὸς με τὸ χέρο ἰσ'»

ΤΗ ΠΑΛΑΓΙΑΣ Ο ΑΓΙΟΝ

Ἐπειὸς τὸν οἶ Τσολογενέτης
ἐλάσαν με τοῖ Παλαγιέτας
καὶ καταφρόνῳν ἀπὸ πὸς κ'
εἶχαν καὶ ἐκεῖν κἀνέσαν ἄγιον,

Τοῦ κ. Γ. Θ. Κ.
«Ἄμια σὸ τρίτον τὸν
χρόνον ἀπὸν ἔγεντον τραγὸν
βαρυχειμῶνια καὶ οἱ χωρῆς κ'
ἐπόρσαν ἕναν μῆναν νὰ βραγαί-
νε ἀπὸ χωρίον καὶ νὰ πάγνε

ΑΝΑΘΕΜΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΚΟΣ ΕΝ...

Τοῦ κ. Π. Μελανοφρόδη (Πτολεμαῖος)
Οἱ Τόνγιαληδες κ' εἶναι
πολλὰ χρόνια ἀπὸ εἰσοφρῶν
καὶ ἀκόμα σ' ὀσπίτια τὸν
ρωμαίικα καλαθεύειν καὶ ἐξέρ-

Τοῦ κ. Π. Μελανοφρόδη (Πτολεμαῖος)
Οἱ Τόνγιαληδες κ' εἶναι
πολλὰ χρόνια ἀπὸ εἰσοφρῶν
καὶ ἀκόμα σ' ὀσπίτια τὸν
ρωμαίικα καλαθεύειν καὶ ἐξέρ-

ΑΣ' ΕΜΕΤΕΡΟΝ ΤΟΝ ΖΑΝΤΟΝ ΧΑΠΑΡ' Κ' ΕΧΕΤΕ!

Τοῦ κ. Ἰωάν. Ἀβραμάντη (Ἀθῆναι)
Μὲ τὴν ἱστορίαν τῆ Καρυδά
ἀσ' ὀσπίτια τὸν Ἰστίτην,
ντὸ ἱστορῆσαν Ἀδυσσεὺν ὁ
Παντελής, ἔθεν σὸν νοῦ μ'
τοῦ γυναικισμῶν ἀτ με τὴν Σωτή-
ραν ἀσ' Ἀμρικάντων.

Τοῦ κ. Ἰωάν. Ἀβραμάντη (Ἀθῆναι)
Μὲ τὴν ἱστορίαν τῆ Καρυδά
ἀσ' ὀσπίτια τὸν Ἰστίτην,
ντὸ ἱστορῆσαν Ἀδυσσεὺν ὁ
Παντελής, ἔθεν σὸν νοῦ μ'
τοῦ γυναικισμῶν ἀτ με τὴν Σωτή-
ραν ἀσ' Ἀμρικάντων.

ΑΣΟΥ ΠΑΡΑΘΟΣ ΤΑ ΔΟΥΛΕΙΑΣ

Τοῦ κ. Γεωρ. Πηλείδου (Νέα Σάντα—Κιλκίς)
Κάθῃν χρόνον, τοῦ Ἁγίου
Χριστοφοροῦ τὴν ἡμέραν, ἐώρ-
τασαν ἡ ἐγκλησία τῆ Πιστο-
φάντων. Ἐπὶν χρόνια ἔρθαν

Τοῦ κ. Γεωρ. Πηλείδου (Νέα Σάντα—Κιλκίς)
Κάθῃν χρόνον, τοῦ Ἁγίου
Χριστοφοροῦ τὴν ἡμέραν, ἐώρ-
τασαν ἡ ἐγκλησία τῆ Πιστο-
φάντων. Ἐπὶν χρόνια ἔρθαν

Γ' ΑΡΤΑΣΑΣ ΑΓΑΔΕΣ ΚΑΙ Ο ΣΤΟΥΔΑΣ

Τοῦ κ. Δ. Κ. Π. (Σταυριώτη)
Ἐπὶν καιρὸν ὁ Παῖδάμ
ἀγᾶς (ὁ Κυριάκος ὁ Στουδάς)
ἀσ' ὀσπίτια τὸν Ἰστίτην,
ντὸ ἱστορῆσαν Ἀδυσσεὺν ὁ
Παντελής, ἔθεν σὸν νοῦ μ'
τοῦ γυναικισμῶν ἀτ με τὴν Σωτή-
ραν ἀσ' Ἀμρικάντων.

Τοῦ κ. Δ. Κ. Π. (Σταυριώτη)
Ἐπὶν καιρὸν ὁ Παῖδάμ
ἀγᾶς (ὁ Κυριάκος ὁ Στουδάς)
ἀσ' ὀσπίτια τὸν Ἰστίτην,
ντὸ ἱστορῆσαν Ἀδυσσεὺν ὁ
Παντελής, ἔθεν σὸν νοῦ μ'
τοῦ γυναικισμῶν ἀτ με τὴν Σωτή-
ραν ἀσ' Ἀμρικάντων.

ΞΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Σκηνές ἀπὸ τὴν ζωὴν στὸν Πόντον

ΔΕΝΤΡΟΦΥΤΕΜΑΝ ΣΗΝ ΚΡΩΜ'

Τοῦ κ. Κυρ. Καζαντζίδη (Καβάλα)
Τῆ χαρᾶς τὸ ποῦλιν καὶ ἔ-
ταν ἀσὰ παλληκάρια τῆ Κρώμ'
ἔταν καὶ ὁ Χατζῆ-Πάνον τῆ
Χατζῆ-Μουράτ.

Τοῦ κ. Κυρ. Καζαντζίδη (Καβάλα)
Τῆ χαρᾶς τὸ ποῦλιν καὶ ἔ-
ταν ἀσὰ παλληκάρια τῆ Κρώμ'
ἔταν καὶ ὁ Χατζῆ-Πάνον τῆ
Χατζῆ-Μουράτ.

ΤΟΥ ΜΟΥΧΤΕΡΟΥ ΤΟ ΣΚΟΤΩΜΑΝ

Τοῦ κ. Ἀποστ. Τσετουλίδου (Φωλεὰ Παγγαίου)
Σὰ παλαιὰ τὰ χρόνια σὴν
Γαλλίαν καὶ προπᾶντων σοῦ
Μαντρωσῶ, ὁ οἱ ἀγοῦρ'
καὶ ἄλλ' πα με τὰ χονοκοῦδία

Τοῦ κ. Ἀποστ. Τσετουλίδου (Φωλεὰ Παγγαίου)
Σὰ παλαιὰ τὰ χρόνια σὴν
Γαλλίαν καὶ προπᾶντων σοῦ
Μαντρωσῶ, ὁ οἱ ἀγοῦρ'
καὶ ἄλλ' πα με τὰ χονοκοῦδία

Ἡ ἐκτύπωση ἐγένετο εἰς τὰ
καλλιτεχνικὰ τυπογραφεῖα
«ΤΕΧΝΗ»
Φρ. Ρούσβελτ 48

